

GROEN SOCIAAL
LOKAAL

-in een toekomstbestendige regio-

Programma GroenLinks Eemsdelta 2021-2026

Oktober 2020

INHOUD

	Pagina
Vooraf	3
Over het programma	4
Programma	5
- Sterke dorpen en wijken	6
- Schone dorpen en wijken	8
- Toekomstbestendige regio	10
- Gaswinning	11

Vooraf

De coronacrisis heeft de hele samenleving ‘op z’n kop gezet’. Het is duidelijk geworden dat structurele veranderingen op sociaaleconomisch en milieugebied noodzakelijk worden. Voor GroenLinks echter weinig nieuws onder de zon. Landbouw, voedselvoorziening, zorg en onderwijs en inkomensverdeling zullen radicaal op de schop moeten. Kleinschaliger en meer toegesneden op de menselijke maat. Groot waar nodig, klein waar mogelijk. Het beleid dat GroenLinks in de afgelopen tijd voorstond kan zo worden overgenomen.

De *klimaatverandering* is de komende jaren een grote uitdaging, zowel globaal als lokaal. Een radicale energietransitie, bescherming van natuur en volksgezondheid, natuur-inclusieve landbouw, betaalbaarheid voor iedereen en aanpassing aan die veranderingen zijn de belangrijkste onderwerpen bij de bestrijding van die klimaatverandering. Lokale maatregelen op terrein van milieu en klimaat vormen de *groene* draad van dit programma.

De *sociale* draad in het programma wordt gevormd door lokale zorg en onderwijs dichtbij huis, met inachtneming van de menselijke maat. Voorwaarden scheppen voor duurzame economische initiatieven in de regio moeten ervoor zorgen dat de bedrijvigheid op peil blijft. Goed openbaar vervoer en een uitgebreid pakket van recreatieve voorzieningen voor jong en oud zijn voorwaarden voor een optimale woon- en leefomgeving en bieden een antwoord op de krimp.

Naast de daadwerkelijke klimaatverandering heeft in de afgelopen decennia op alle niveaus ook een *politieke klimaatverandering* plaatsgevonden. Kenmerken van die politieke klimaatverandering zijn onder andere popularisering, polarisatie, (ultra)conservatisme en chauvinisme, economisering, identiteitspolitiek en marktdenken. Ook op deze politieke klimaatverandering moet GroenLinks Eemsdelta als sociale en progressieve partij antwoorden hebben.

De ervaring van de afgelopen raadsperioden heeft geleerd dat daarvoor een *open en transparante* bestuurscultuur nodig is in een permanente *dialog* en *samenwerking* met alle betrokkenen: college, ambtenaren, inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties, onze leden. Die lijn van politiek bedrijven willen wij voortzetten in de komende periode om ervoor te zorgen dat bestuur en voorzieningen voor iedereen *toegankelijk* worden. Wij zijn ervan overtuigd dat op die manier de ‘kloof tussen overheid en inwoners’, een belangrijke oorzaak voor de politieke klimaatverandering, overbrugbaar wordt en er op die manier gewerkt kan worden aan een groene en sociale gemeente Eemsdelta.

Oktober 2020

GROEN SOCIAAL LOKAAL

in een toekomstbestendige regio

Programma GroenLinks Eemsdelta 2021-2026

STERKE EN SCHONE DORPEN EN WIJKEN IN EEN TOEKOMSTBESTENDIGE REGIO

GroenLinks Loppersum en **GroenLinks Delfzijl** dragen al jaren bij aan betrokken gemeenten, waar aandacht is voor mens, dier, natuur en milieu. Voor **GroenLinks Eemsdelta** betekent dat voor iedereen *betaalbare en toegankelijke voorzieningen, leefbare en prettige dorpen en wijken en een schone, duurzame leefomgeving in een toekomstbestendige regio* in de nieuwe gemeente Eemsdelta.

Veel, heel veel moet er de komende tijd nog gebeuren in de nieuwe gemeente Eemsdelta. In een open dialoog tussen college, raad, inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven willen wij de ingezette koers voortzetten op weg naar een innovatieve gemeente Eemsdelta die koploper wil zijn op het gebied van energietransitie, duurzaamheid en sociale vernieuwingen.

Op weg naar sterke en schone dorpen en wijken in een toekomst-bestendige regio:

GROEN SOCIAAL LOKAAL
in een toekomstbestendige regio

Programma 2021-2026

GroenLinks Eemsdelta vindt een statisch programma waarover eens in de vier, of in ons geval, zes jaar verantwoording wordt afgelegd niet meer van deze tijd. Een programma moet meebewegen met de vragen, initiatieven en zorgen die er zijn bij inwoners, organisaties en bedrijven.

Vandaar dit programma 2021-2026, dat niet zozeer een verkiezingsprogramma wil zijn, maar vooral ook een draaiboek met onderwerpen die duidelijk het groene, sociale en lokale gedachtegoed van **GroenLinks Eemsdelta** weergeven. Een soort *trefwoordencatalogus* dus rondom *groene* en *sociale* thema's, gedacht vanuit de zeer concrete en *lokale* situatie van de inwoners in de dorpen en wijken en tegen de achtergrond van een *toekomstgerichte regio*.

Gelet op de zeer specifieke problemen rondom gaswinning en aardbevingen is daar een apart hoofdstuk aan gewijd. Wel zullen veel activiteiten op dat gebied in veel gevallen gecombineerd moeten worden met de groene en sociale onderwerpen.

Sterke dorpen en wijken

Om de problemen van de vergrijzing en ontgroening en de gevolgen van de gaswinning het hoofd te bieden, zijn krachtige toekomstbestendige dorpen en wijken een noodzaak. Maatregelen die dat bevorderen maken van een probleem een kans. Samenwerking is daarbij een sleutelwoord.

Algemene voorzieningen, lokale democratie, zorg en onderwijs, wonen en leefomgeving, kunst, cultuur en sport, mobiliteit en de lokale economie zijn de onderwerpen die hier aan de orde komen.

GroenLinks wil daarom

- Goede, betaalbare en voor iedereen toegankelijke *voorzieningen en diensten*: fysiek en digitaal
- Goed lokaal *democratisch bestuur* door het aanstellen van dorpen/wijkencoördinatoren en/of gebiedsregisseurs
- Uitgebreide en toereikende *dorpsbudgetten*
- *Dorpen- en wijkenplatforms* nieuwe stijl en dorps- en wijkcommissies/werkgroepen en ondersteuning van dorps- en wijkinitiatieven
- Ondersteuning van *zorginitiatieven en zorgcoöperaties*
- Betaalbare *'zorg op maat'* dichtbij huis, kwaliteit in plaats van kwantiteit
- Veel aandacht voor *vroegsignalering in het onderwijs*: laaggeletterdheid, taalachterstanden, armoedeproblematiek
- Aandacht voor *mantelzorg door jongeren*
- Waar nodig en mogelijk intensieve *begeleiding naar werk* voor jongeren en ouderen
- Ondersteuning van *informele zorg*: burenhulp en vrijwilligers
- Aandacht voor *diversiteit en inclusiviteit*
- Ondersteuning van en een warm welkom voor *nieuwkomers*
- Vroegtijdige begeleiding naar werk voor *statushouders*
- Efficiënt en toegankelijk *armoedebeleid*, met name voor kinderen, in samenwerking met diverse daartoe aangewezen organisaties
- Verbeteren van *schuldhulpverlening*, meer grip van de gemeente en gezamenlijke aanpak van schulden; schuldhulpverlening mag geen commerciële melkkoe zijn
- Experimenteren met *basisinkomen, bijstand op maat* en *participatiebanen*
- Vertrouwen als basis bij *steunverlening*, op maat gericht en persoonlijk
- Betaalbare (*huur*)woningen, ook voor jongeren en in kleinere dorpen
- Faciliteren van *nieuwe woonvormen* zoals tiny houses en oudereninitiatieven
- Aandacht voor *lokale kunst en cultuur* door ondersteuning van amateur- en professionele kunst en culturele initiatieven, evenementen en instellingen
- Stimulering van *kunsteducatieve* projecten in het onderwijs

- Aandacht voor *cultureel erfgoed*
- Behoud van *karakteristieke en monumentale panden*
- Uitgebreid pakket *recreatieve voorzieningen* voor jong en oud
- Extra aandacht voor *voorzieningen en evenementen* voor jongeren van 12 -18 jaar
- Fijnmazig *vervoersnetwerk*: van fiets en scootmobiel tot regiotaxi en bestaand openbaar vervoer, met name ook richting Eemshaven: recreatief en beroepsmatig
- Een regionaal *fiets- en wandelpadenplan*
- *Kleinschalig en duurzaam toerisme* bevorderen door een meedenkende overheid en regelluwheid
- Actief wervingsbeleid lokale *startups*
- Stimulering *kleinschalige duurzame landbouwbedrijven*

Schone dorpen en wijken

Wat we nu doen, raakt direct de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen. Dorpen en wijken moeten groen en schoon worden. Ook zullen we maatregelen moeten nemen om de gevolgen van de klimaatverandering het hoofd te kunnen bieden.

De onderwerpen die hier aan de orde komen zijn: landbouw en landschap, duurzaamheid en milieu, (openbaar)vervoer, landschap en landbouwbeleid, energietransitie.

GroenLinks wil daarom

- In overleg met alle betrokkenen komen tot een *kleinschaliger landbouw* die oog heeft voor de belangen van natuur, omgeving, inwoners en boeren
- Daadkrachtig bevorderen van een *natuurinclusieve kringlooplandbouw en andere innovatieve duurzame initiatieven*
- De agrarische sector stimuleren geheel af te zien van *glyfosaat* voor onkruidbestrijding en in te zetten op alternatieven
- Faciliteren van initiatieven voor *zorgboerderijen en boerderijwinkels*
- *Bermen- en landschapsbeleid* dat de biodiversiteit herstelt
- Behoud van *cultuurlandschap*
- Daadkrachtig inzetten op *schone lucht, water en bodemkwaliteit*
- De luchtkwaliteit verbeteren door verminderde en voor zover mogelijk *schone houtstook*
- Betere handhaving milieunormen op *chemiepark*
- *Geen houtige biomassa en alleen groene biomassa* onder zeer strenge voorwaarden
- *Geluid- en lichtvervuiling* flink beperken
- Intensieve samenwerking tussen gemeente, inwoners en ondernemers op het gebied van *duurzame energie-initiatieven* zoals wind- en zonneparken en waterstof met *50% lokaal eigendom* en *optimale participatie* met inwoners als norm
- Goede *inpassing van wind- en zonneparken* in het landschap
- Naar een *circulaire lokale economie* door middel van efficiënte afvalscheiding en recycling
- *De overstap naar duurzame energie* voor iedereen betaalbaar houden
- Prioriteit geven aan *woningisolatie*
- *Duurzaamheidsfonds* behouden en eventueel uitbreiden
- *Uitstoot en vervuiling van bedrijven* beter monitoren en controleren
- Actief *vestigingsbeleid* voor duurzame bedrijven
- Geen uitbreiding van *grootschalige industrie*
- Goede balans tussen *industrie en natuur*
- Op termijn sluiten van *hoogrisicovolle bedrijven* zoals bijvoorbeeld 'ESD' en 'Tankenpark'. Stringente duurzaamheids- en veiligheidseisen aan nieuwe vestigingen
- Stimulering van kleinschalig en meer *ecologisch toerisme*

- Verduurzaming *overheidsgebouwen en middelen*
- Educatieve programma's die de *voedselveiligheid* stimuleren
- *Schoon vervoer*: meer aandacht voor fietsen, wandelen en elektrisch rijden
- Ondersteunen van *deelautoprojecten* en andere vormen van *lokaal vervoer* (witkar/fietstaxi's)
- Experimenteerruimte en kenniscentrum voor *duurzaam bouwen en wonen*
- Samen met inwoners uitvoeren en verbeteren van *diftar*
- Initiatieven bevorderen die de *circulaire economie* dichterbij brengen
- *Bomenbeleidsplan* in regionaal/interprovinciaal verband waarin ook opgenomen vergroening van de kernen door goed bomenkap- terugplantbeleid en een goede balans tussen beslotenheid (meer bos) en weidsheid
- In samenwerking met inwoners ontwikkelen en onderhouden van *dorps- en schooltuinen of kassen en voedselinitiatieven* zoals aanplant fruit- en notenbomen
- Stimuleren *vergroening van tuinen* en dus betere *waterafvoer*
- Duurzame *onkruidbestrijding*

Toekomstbestendige regio

Ook in een heringedeelde gemeente Eemsdelta is het onmogelijk om alle voorzieningen zelf uit te voeren en in stand te houden. Samenwerking in de hele regio is daarbij van groot belang. Bij elke beslissing over zorg, onderwijs, duurzaamheid en toerisme moet telkens de vraag gesteld worden: wat kunnen we in de dorpen regelen, wat moet op gemeentelijk niveau en wat op regionaal en/of provinciaal niveau? Een samenspel tussen overheid, inwoners en ondernemers, tussen dorpen en wijken onderling en met besturen en organisaties in de regio is daarbij een voorwaarde. Op deze basis wordt een stevig fundament gelegd voor een toekomstbestendige regio.

GroenLinks wil daarom

- *Leer/werkprojecten*, een zeer divers pakket aan *stageplaatsen* en projecten voor *maatschappelijk kwetsbare groepen* door samenwerking tussen gemeenten, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties en bedrijven
- Prioriteit voor het tot stand komen van een hoogwaardige digitale infrastructuur en een *veilig 5G netwerk* dat in de nabije toekomst van groot belang is voor het aantrekken van nieuwe bedrijven, werkgelegenheid, duurzame landbouwbedrijven en goede zorg in de regio
- Volledige integratie van *Top van Groningen* met provinciale promotie 'Er gaat niets boven Groningen'
- Intensivering van de *samenwerking met omliggende gemeenten* op alle terreinen
- Hechte provinciale samenwerking wat betreft openbaar vervoer
- Stimulering onderzoek en toepassing *waterstof*

Gaswinning

Voor de hele regio zijn de gevolgen van de gaswinning desastreus gebleken. Het bestuurlijke moeras waar we de afgelopen jaren in verzeild zijn geraakt, was een bijkomende ramp. Nu de versterkingsplannen per dorp en wijk klaarliggen zal snel en daadkrachtig de uitvoering ter hand moeten worden genomen.

GroenLinks wil daarom

- *Gaswinning* zo snel en veilig mogelijk naar nul
- Volledige en blijvende *ruimhartige vergoeding van alle schade* ten gevolge van de gaswinning
- Open en heldere *communicatie* naar inwoners
- *Maatwerk* en duidelijkheid
- Versnelling in de uitvoering van de *versterkingsplannen*
- Schadeherstel en versterking waar mogelijk combineren met *verduurzaming en levensloopbestendigheid*
- *Eindregie* bij de inwoners
- *Ontzorgen* en serieus nemen van inwoners en groepen van inwoners
- In overleg met inwoners invulling geven aan *lege ruimtes* die bij sloop ontstaan
- Een *fonds* inrichten waaruit alle maatregelen en activiteiten ook op de langere termijn bekostigd kunnen worden
- In *gezamenlijkheid* optrekken richting 'Den Haag'
- Onafhankelijke en transparante *bestuurlijke regie* op alle terreinen in het aardbevingsdossier
- Het karakter van dorpsgezichten behouden en *monumenten* en *karakteristieke en beeldbepalende panden* sparen
- Duurzame besteding en lokale regie van *NPG-gelden*